

Твори Горького у сховищах Наукової бібліотеки

В Центральній науковій бібліотеці зберігається багато рідкісних видань творів великого російського письменника О. М. Горького. Це, головним чином, дореволюційна періодика, де вперше були надруковані твори Горького, збірка товариства «Знання» та інші.

Як відомо, своє перше оповідання «Макар Чудра» Олексій Максимович написав у 1892 році і надрукував його в тифліській газеті під псевдонімом М. Горький. В бібліотеці є № 242 цієї газети з оповіданням «Макар Чудра». Є також газета «Русские ведомости» № 213 за 1893 рік, де надруковано оповідання «Емельян Пилай», що було передано до газети без відома Горького його товаришем студентом Васильєвим.

У 1898 році вийшла перша збірка «Очерков и рассказов» Горького, видана двома громадськими діячами — Дороватовським і Чарушниковим. Це видання дуже скоро розійшлося, і через рік «Очерки и рассказы» вийшли другим виданням. В бібліотеці є екземпляр «Очерков и рассказов» 1899 року видання.

Широко представлені перші видання оповідань Горького: «Бывшие люди» в журналі «Новое слово» № 12 за 1897 рік, «Супруги Орловы» в журналі «Русская мысль» № 10 за 1897 рік, «Коновалов» — «Новое слово» № 6 за 1897 рік, «Мальва» в «Северном вестнике» № 11 за 1897 рік.

О. М. Горький багато друкувався в журналі «Жизнь», де друкувався і В. І. Ленін під псевдо-

німом Вл. Ільїн. В бібліотеці є номери цього журналу з творами Горького «Двадцать шесть и одна» (1899), «Фома Гордеев» (1899), «Кирилка» (1899), «Песня о Буревестнике» (1901) та інші.

Велику цінність являє наявний в бібліотеці комплект газети «Новая жизнь» за листопад—грудень 1905 року. Саме в ці місяці газета редагувалася В. І. Леніним і в грудні була закрита. В №№ 12 і 18 за листопад вміщені «Заметки о мещанстве» Горького, яким Ленін дав високу оцінку.

Пісесі «Мещане», «На дне», «Дети солнца», «Враги», повість «Мать» та інші виходили в світ у виданні товариства «Знання». Всі вони є в бібліотеці. У 1906 році в цьому ж виданні вийшов нарис «Город Желтого Дьявола». Нариси й статті Горького про Америку, які звучать у наші дні з особливою силою, також є в бібліотеці.

Велику увагу приділяв Горький літературі народів Росії. З ініціативи і під редагуванням Горького були видані збірки національних літератур. В бібліотеці є збірки вірменської та фінської літератури (видання «Парус» за 1916 рік). Є також перший «Сборник пролетарских писателей», у передмові до якого в 1914 році Горький писав:

«Пролетаріат... може створити свою художню літературу, як він створив з великою трудностю й величезними жертвами — свою повсякденну пресу».

В. МАЗМАНЬЯНЦ,
вчений секретар Центральної
наукової бібліотеки.